

Pinus armandii, een vrij zeldzame Chinese den

In 1999 vierde de NDV haar 75-jarig bestaan. In dat jaar werden op diverse plaatsen jubileumbomen gepland. Hoogtepunt in dat jaar was de feestelijke bijeenkomst op 29 mei op Schovenhorst. Erevoorzitter Herman Oterdoom plantte daar tijdens de rondgang door het Kleine Pinetum een *Pinus ponderosa*

als tijdelijke remplant van een nog te jong exemplaar van *Pinus armandii*. Dit boompje was door Herman gekweekt uit zaad dat hij zelf tijdens een IDS-exkursie in Yunnan in 1996 had verzameld.

Bijgaande foto laat zien dat het helaas niet goed gaat met deze den en dat is jammer, want deze den blijft in cultuur toch een vrij zeldzame verschijning. In *Dendrologie van de lage landen* zoek je hem tevergeefs. De boom is aangetast door een ziekte, vermoedelijk Blaasroest (*Cronartium ribicola*), die ook *Pinus strobus* kan aantasten.

Met de naam eerde Adrien René Franchet (1834-1900) witte pater Jean Pierre Armand David (1826-1900) die vanuit de Chinese provincie Shensi in 1873 een herbarium van de boom naar het Museum d'Histoire Naturelle in de Parijse Jardin des Plantes had gestuurd. Franchet beschreef een groot aantal planten dat David had verzameld o.a. *Acer davidii*, *Buddleja davidii* en *Viburnum davidii*. In totaal werden 70 soorten naar hem vernoemd. Eerder verbleef David in Sichuan, waar hij 1869 de vaantjesboom, *Davidia involucrata*, verzamelde. Dit geslacht werd door Henry Ernest Baillon in 1871 naar hem genoemd. Armand

Pinus armandii in december 2012 (gezaaid in 1996)
Duidelijk is te zien dat de boom er niet florissant uitziet.

Foto: Bertuis Goedschalk

David's verdiensten zijn overigens sterk onderbelicht. Hij verzamelde alle mogelijke planten en dieren. Van de meer dan 200 dieren is het meest bekend het Pater Davids hert, maar ook van de reuzenpanda berichtte hij als eerste westerling. Hij verzamelde verder in China 807 verschillende soorten vogels. Ook zijn plantenverzameling (2919 stuks) was indrukwekkend. Van de verzameling *Rhododendron* werden 52 nieuwe soorten beschreven. Bij dit alles nog de in totaal ruim 9500 insecten, reptielen, schaaldieren en spinnen. Ook zijn missionaire werk verwaarloosde hij niet. In Sichuan bij Baoxing op de grens met Tibet staat nog het kerkje dat hij daar in 1869 bouwde. Na terugkeer woonde hij in Parijs waar hij diverse publicaties schreef over zijn verblijf in China en de drie grote reizen die hij daar tussen 1866 en 1874 maakte. In 1888 verdedigde hij op een katholiek congres de evolutieleer van Charles Darwin!

De Chinese flora telt niet minder dan 23 soorten dennen, waarvan er toch maar 6 alleen in China voorkomen. Bij deze laatste hoort *Pinus armandii* net niet, want zuidwaarts strekt het areaal zich nog uit tot in het noorden van Birma. In China groeit de soort in bergen en rivierdalen tussen 1000 en 3400 m in 10 provincies, met de grootste concentratie in

de westelijke en centrale provincies. Tot de soort wordt ook nog de variëteit *mastersiana* (syn.: *P. mastersiana*) gerekend die in de bergen van Taiwan thuishoort.

P. armandii is een 5-naaldige den met 10-15 cm lange naalden en witte huidmondjes aan beide zijden. De kegels zijn 10-20 cm lang met brede driehoekige schubben. Er is gelijkens met *P. wallichiana*. Het verschil zit in de vrij brede nauwelijks toegespitste kegels met dikke schubben.

Evenals met *Davidia* was het de Franse missionaris Paul Farges die de Engelsen voor was en als eerste *P. armandii* introduceerde door in 1873 zaden te sturen naar de beroemde kwekerij van Maurice de Vilmorin in Les Barres (Fr.) Later volgden introducties door August Henry in Engeland in 1897 en Ernest Wilson in 1900.

Literatuur

Bean, W.J. *Trees & Shrubs* (1973) vol. III

fr.wikipedia.org/wiki/Armand_David –

Pinus armandii in *Flora of China*

□

Een gezonde *Pinus armandii* in Zi Xi Shan (Provincial Forest Reserve), Yunnan (China)

Foto: Anneke van Rhijn

